

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1So/150/2014
Identifikačné číslo spisu:	4014200499
Dátum vydania rozhodnutia:	13.09.2016
Meno a priezvisko:	JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:4014200499.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ing. Miroslava Gavaleca PhD. a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Eleny Berthotyovej PhD., v právnej veci navrhovateľa: P. E., V., zastúpeného JUDr. Mariánom Ďurinom, advokátom so sídlom Sibírska 4, Bratislava, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa- ústredie, Ul. 29. augusta č. 10, Bratislava, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 19Sd/124/2014-28 zo 16.09.2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 19Sd/124/2014-28 zo 16.09.2014 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XY zo 16.04.2014, ktorým táto priznala navrhovateľovi podľa § 21 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“) v spojení s § 293k, § 263 ods. 10, § 112 ods. 1 a § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) starobný dôchodok od 02.04.2011 v sume 295,80 eur mesačne s tým, že starobný dôchodok sa podľa § 263 ods. 10 zákona č. 461/2003 Z.z. nevypláca a dňom 02.04.2011 nárok naň zaniká.

Odporkyňa dôvodila tým, že starobný dôchodok bol vymieraný z II. pracovnej kategórie. Bol vypočítaný z priemerného mesačného zárobku za roky 1998, 1997, 1996, 1995 a 1994, ktorý po úprave pre výpočet dôchodku je 136.59 eur. Celková započítaná doba zamestnania je 46 rokov, pre výšku dôchodku je rozhodujúcich 42 rokov z toho v III. pracovnej kategórii 12 rokov a v II. pracovnej kategórii 29 rokov. Dôchodok ku dňu vzniku nároku je 80 % priemerného mesačného zárobku, t.j. 109,30 eur mesačne. Takto určená suma sa ďalej zvyšuje podľa príslušných právnych predpisov v

oblasti dôchodkového zabezpečenia a to celkovo na 295,80 eur mesačne.

S odkazom na § 263 ods. 10 zákona č. 461/2003 Z.z., nakoľko navrhovateľ poberal invalidný dôchodok ku dňu 02.04.2011 v sume 475 eur mesačne, vypláca sa mu aj naďalej invalidný dôchodok.

Na opravný prostriedok navrhovateľa podľa tretej hlavy piatej časti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), v ktorom tento poukázal na jeho nárok na odchod do dôchodku v nižšom veku, obdobie základnej vojenskej služby od 02.08.1962 do 29.09.1964 v trvaní 790 dní a ostatné obdobia v III. pracovnej kategórii odporkyňa vydala zmenové rozhodnutie č. XY z 25.07.2014, ktorým zmenila v osobnom liste dôchodkového zabezpečenia, ktorý tvorí prílohu k rozhodnutiu, obdobie dôchodkového zabezpečenia v II. pracovnej kategórii od 01.01.1999 do 26.02.1999 (v celkovom počte 57 dní, t. j. obdobie dočasnej práceneschopnosti navrhovateľa). Toto zmenové rozhodnutie odporkyne bolo tiež predmetom konania o preskúmaní zákonnosti rozhodnutí odporkyne.

Krajský súd k námietkam navrhovateľa uviedol, že odporkyňa mala za preukázateľne zistené, že obdobie od 01.09.1957 do 26.02.1999 bolo preukázané a zhodnotené pri priznaní invalidného dôchodku. Od 27.02.1999 je navrhovateľ nezamestnaný, neevidovaný a poberal invalidný dôchodok. Úlohou odporkyne preto bolo s poukazom na príslušné zákonné ustanovenia zákona č. 100/1988 Zb. vypočítať sumu starobného dôchodku a porovnať ju s poukazom na § 263 ods. 10 zákona č. 461/2003 Z.z. so sumou vyplácaného invalidného dôchodku.

Krajský súd nepovažoval námietku navrhovateľa o absencii postupu odporkyne pri výpočte sumy starobného dôchodku v preskúvanom rozhodnutí za dôvodnú. Z prvého odseku odôvodnenia rozhodnutia odporkyne vyplýva, že starobný dôchodok bol vymeraný z II. pracovnej kategórie a bol vypočítaný z priemerného mesačného zárobku za roky 1998, 1997, 1996, 1995 a 1994 zhodne, ako tomu bolo v rozhodnutí o priznaní invalidného dôchodku v roku 1999.

Námietku o započítanie doby základnej vojenskej služby v trvaní od 02.08.1962 do 29.09.1964 do II. pracovnej kategórie z dôvodu, že navrhovateľ bol na základnej vojenskej službe dlhšie o 60 dní z dôvodu tzv. Kubánskej krízy, krajský súd nepovažoval za spôsobilú ovplyvniť vecnú správnosť a zákonnosť preskúvaného rozhodnutia. Postupom odporkyne, ktorá započítala základnú vojenskú službu navrhovateľa do III. pracovnej kategórie, neboli narušené vnútroštátne právne normy ani medzinárodné právne akty, na ktoré právny zástupca navrhovateľa v konaní poukázal.

Za nedôvodnú považoval krajský súd aj námietku dôchodkového veku navrhovateľa 58 rokov z dôvodu vykonávania práce rušňovodiča zaradenej do II. pracovnej kategórie. Právny dôvod zakotvený v § 174 ods. 1 písm. c) zákona č. 100/1988 Zb. nebolo možné aplikovať na prípad navrhovateľa, pretože ten nevykonával také práce, na ktoré sa vzťahuje § 174 ods. 1 písm. c) zákona č. 100/1988 Zb.

Proti potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ, cestou právneho zástupcu odvolanie, v ktorom namietal nezapočítanie všetkých posudzovaných dôb v II. a III. pracovnej kategórii a doby v invalidnom dôchodku, čo mohlo mať vplyv na výšku jeho dôchodkovej dávky. Namietal, že práce v II. pracovnej kategórii vykonal v dĺžke 31 rokov a 185 dní, v III. pracovnej kategórii v dĺžke 10 rokov a invalidný dôchodok k 05.09.2003 v dĺžke 4 roky a 192 dní.

V ďalšej časti podaného odvolania poukazoval na porušovanie princípu primeranosti, známeho z praxe Európskeho súdu pre ľudské práva v dôchodkových veciach a princípu zásluhovosti, keď tento v priebehu života odviedol do všeobecného systému sociálneho zabezpečenia viac ako v dôchodkovom veku dostáva. Rovnako namietal nepreskúmateľnosť rozhodnutí odporkyne, z ktorých nie je možné overiť postup pri výpočte starobného dôchodku. Odôvodnenie preskúvaných rozhodnutí považoval za neprehľadné a nezrozumiteľné.

Vzhľadom na vyššie uvedené námietky navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu

zmenil tak, že preskúmané rozhodnutia odporkyne zrušuje a vec jej vracia na ďalšie konanie. Zároveň navrhol, aby odvolací súd zaviazal odporkyňu na náhradu trov konania.

Odporkyňa k námietkam navrhovateľa v podaní z 19.11.2014 uviedla, že starobný dôchodok navrhovateľa bol vypočítaný z II. pracovnej kategórie a predstavuje sumu 295,80 eur mesačne. Nakoľko zároveň poberá invalidný dôchodok v sume 475,00 eur mesačne, naďalej sa mu vypláca invalidný dôchodok.

Ďalej uviedla, že navrhovateľ žiadnym dokladom nepreukázal, že vykonával základnú vojenskú službu v II. pracovnej kategórii, podľa prílohy k žiadosti o dôchodok vykonával zamestnanie zaradené do II. pracovnej kategórie až v období od 01.11.1969 do 26.02.1999.

Odporkyňa navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil.

II.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 subsidiárne § 246c ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (v texte rozsudku tiež „O.s.p.“) a s prihliadnutím na ustanovenie § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250s veta druhá O.s.p. odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 v spoj. s § 250l ods. 2 O.s.p.) jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, a preto postupom podľa § 219 ods. 1 v spoj. s § 250l ods. 2 a § 246c ods. 1 O.s.p. napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil.

Z navrhovateľom podaného odvolania vyplynulo, že tento sa aj naďalej dožadoval dodržiavania zásady zachovaných nárokov, vyplývajúcej z § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. Tieto boli priznávané zákonom č. 100/1988 Zb. dôchodkovo poisteným osobám, vykonávajúcim zamestnanie zaradené do I. alebo II. pracovnej kategórie, pričom uvedené výhody spočívajú v zníženom veku odchodu do dôchodku a výpočtu dôchodkovej dávky podľa právnej úpravy obsiahnutej v zákone č. 100/1988 Zb., ako aj podľa novej právnej úpravy podľa zákona č. 461/2003 Z.z.

Podľa ust. § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. „v konaniach o nárokoch na dávky a ich výplatu z nemocenského poistenia, dôchodkového zabezpečenia, o nároku na úpravu dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu, o nárokoch na náhradu škody spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania, o nároku zamestnanca z pracovného pomeru, ktoré sa uspokojovali z garančného fondu (ďalej len „peňažná náhrada“) a o nároku na podporu v nezamestnanosti, ktoré vznikli pred 01. januárom 2004, o ktorých nebolo do tohto dňa právoplatne rozhodnuté, a o priznaní, odňatí alebo zmene sumy dávky, náhrady škody spôsobenej pracovným úrazom alebo chorobou z povolania alebo podpory v nezamestnanosti za obdobie pred 01. januárom 2004, aj keď o uvedenej dávke, náhrade škody, peňažnej náhrade alebo podpore v nezamestnanosti už bolo právoplatne rozhodnuté, sa rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 s odchýlkami ďalej ustanovenými.“

Podľa ust. § 21 ods. 1 písm. e) zákona č. 100/1988 Zb. „občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 60 rokov.“

Navrhovateľ požiadal dňa 02.04.2014 o priznanie starobného dôchodku od 02.04.2011. Navrhovateľ dosiahol dôchodkový vek 60 rokov dňa 06.09.2003 podľa ust. § 21 ods. 1 písm. e) zákona č. 100/1988 Zb., teda za účinnosti tohto zákona. Preto jeho nároky bolo potrebné posudzovať podľa podmienok vo vyššie uvedenom zákone upravených a neprichádza do úvahy výpočet dôchodku podľa zákona č. 461/2003 Z.z.

Odvolací súd nepovažoval námietku navrhovateľa o jeho nároku na prepočet starobného dôchodku podľa zákona č. 100/1988 Zb., nakoľko starobný dôchodok navrhovateľa bol podľa uvedeného zákona vypočítaný.

Podľa ust. § 112 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. „dávka sa prizná alebo sa zvýši odo dňa, od ktorého dávka alebo jej zvýšenie patrí, najviac tri roky spätne odo dňa zistenia, že sa dávka priznala alebo sa vyplácala v nižšej sume, ako patrí, alebo najviac tri roky spätne od uplatnenia nároku na dávku alebo nároku na jej zvýšenie, ak sa dodatočne zistí, že sa dávka

- a) priznala v nižšej sume, ako patrí,
- b) vypláca v nižšej sume, ako patrí,
- c) odoprela neprávom alebo
- d) priznala od neskoršieho dátumu, než od ktorého patrí.“

Pokiaľ ide o druhú z menovaných výhod, vyplývajúcich z výkonu zamestnania zaradeného do II. pracovnej kategórie, odvolací súd dodáva, že v súlade s ust. § 21 ods. 1 písm. e) zákona č. 100/1988 Zb. je dôchodkový vek navrhovateľa 60 rokov. Navrhovateľ nesplnil podmienky pre zníženie veku odchodu do dôchodku podľa ust. § 174 tohto zákona, nakoľko nevykonával službu v I. ani v II. kategórii funkcií, ani zamestnanie podľa § 14 ods. 2 písm. a) až l) tohto zákona. Naviac stanovenie nižšieho veku odchodu do dôchodku by v prípade navrhovateľa nemalo žiadny vplyv, a to vzhľadom na to, že navrhovateľ uplatnil nárok na priznanie starobného dôchodku až žiadosťou zo dňa 02.04.2014, teda v súlade s vyššie citovaným ustanovením je navrhovateľovi možné priznať starobný dôchodok najskôr od 02.04.2011.

Navrhovateľom uvádzaným rozhodnutím odporkyne č. 440 424 7090 0 z 25.11.2013 sa odvolací súd nezaoberal nakoľko uvedené rozhodnutie nie je predmetom tohto preskúvacieho konania.

Odvolací súd sa rovnako nestotožnil ani s navrhovateľom namietaným nezapočítaním všetkých posudzovaných dôb v II. a III. pracovnej kategórii a doby v invalidnom dôchodku, ktoré podľa jeho názoru mohlo mať vplyv na výšku dôchodkovej dávky. Odvolací súd v súvislosti s touto námietkou poukazuje na zmenové rozhodnutie odporkyne z 25.07.2014, ktoré je tiež predmetom tohto preskúvacieho konania. Uvedeným rozhodnutím odporkyňa obdobie dočasnej práceneschopnosti navrhovateľa od 01.01.1999 do 26.02.1999, t. j. 57 dní zhodnotila ako dobu zamestnania v II. pracovnej kategórii, pričom táto zmena nemala vplyv na výšku dôchodkovej dávky navrhovateľa.

Pokiaľ ide o dobu výkonu základnej vojenskej služby navrhovateľa od 02.08.1962 do 29.09.1964, tento v konaní pred krajským súdom ničím nepreukázal, že sa táto služba má považovať za službu v I. alebo II. kategórii funkcií. Navyše v podanom odvolaní iba skonštatoval: „s odporkyňou sme sa dorátali presne odpracovaného obdobia, len nám nesedia obdobia v odpracovaných kategóriách, a to preto, že navrhovateľ nemá posudzovanú vojenskú službu ako II. pracovnú kategóriu“.

K navrhovateľom namietanej nepreskúmateľnosti rozhodnutí odvolací súd uvádza, že z preskúvaných rozhodnutí odporkyne vyplýva, z ktorých rokov bol navrhovateľovi vypočítaný priemerný mesačný zárobok, pričom tieto sú v osobnom liste dôchodkového zabezpečenia, ktorý je neoddeliteľnou prílohou rozhodnutí odporkyne, na tento účel vyznačené. Zároveň z osobného listu dôchodkového zabezpečenia vyplývajú hrubé zárobky za rozhodné obdobia. Zároveň odvolací súd poukazuje na to, že starobný dôchodok navrhovateľa bol vymeraný z II. pracovnej kategórie a vypočítaný z priemerného mesačného zárobku za roky 1998, 1997, 1996, 1995 a 1994, teda rovnako ako tomu bolo v rozhodnutí o priznaní invalidného dôchodku v roku 1999. Preskúvané rozhodnutia odporkyne obsahujú rovnako údaj o percentuálnej výmere starobného dôchodku a výslednú sumu starobného dôchodku s následným zvýšením sumy tohto dôchodku podľa príslušných právnych predpisov. Odporkyňa takisto dostatočne odôvodnila, prečo bol starobný dôchodok navrhovateľa určený podľa právnych predpisov účinných do 31.12.2003.

Po preskúmaní predmetných rozhodnutí odporkyne odvolací súd dospel k záveru, že tieto spĺňajú

obsahové náležitosti podľa ust. § 209 zákona č. 461/2003 Z.z., pričom je zrejmé z akých skutočností, resp. koeficientov odporkyňa pri výpočte sumy starobného dôchodku navrhovateľa vychádzala.

Krajský súd nepochybil, ak považoval rozhodnutia odporkyne za zákonné a opravnému prostriedku navrhovateľa nevyhovel. Navrhovateľ nepredložil v odvolacom konaní dôkaz, ktorý by tento záver spochybňoval. Prvostupňový súd sa podľa názoru odvolacieho súdu vyjadril ku všetkým námietkam obsiahnutým v opravnom prostriedku proti rozhodnutiam odporkyne dostatočne, odvolací súd sa stotožňuje a súhlasí s odôvodnením obsiahnutom v rozsudku prvostupňového súdu a v podrobnostiach na neho odkazuje. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi dôvodmi rozsudku krajského súdu a napadnutý rozsudok podľa § 219 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 224 ods. 1 O.s.p. tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľ v odvolacom konaní nebol úspešný.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu n i e j e prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).